BUITENGEWONE
GRONINGER
EN
PROVINCIALE GRONINGER COURANT.

MAANDAG den 30 Augustus 1830.

BRUSSEL *den 26 Augustus.*

Reeds sedert eenige dagen werd onder onze bevolking een smeulend misnoegen bespeurd, hetwelk zich zelfs luide hooren deed bij de toebereidselen tot de illuminatie van het park en tot het afsteken van een vuurwerk buiten de poort van Namen, door het volk beschouwd als kosten, welke eene stad, die nog noodig had de belasting op het geslagt te heffen, besparen moest. Dat feestvertoon heeft, hetzij dan om onaangenaamheden voor te komen, of om andere redenen, geen voortgang gehad. Uit voorzigtigheid, of liever onvoorzigtiglijk, had men de vertooningen van de *Muette de Portici* verboden. Om aan het daarover ontstane gemor wederom te gemoet te komen, liet men gisteren avond het stuk spelen, maar wilde het duo *amour sacré de la patrie* en andere passages, die toespelingen op de tegenwoordige omstandigheden behelsden, overgeslagen hebben. Dit verwekte zulk een misnoegen, dat het stuk niet ten einde kwam. De massa van aanschouwers, uit den schouwburg komende, vond daar talrijke zamenscholingen, aan welken zich het misnoegen mededeelde. In een oogenblik zag men de straatsteenen opbreken, en de eerste woede des volks zich koelen met de glazen van het bureau van het dagblad *le National* in te smijten; maar op het naderen van een detachement troepen, nam men het besluit, om de woning van *Librij-Bagnano*, den hoofd-redacteur van den *National*, in de straat la Magdelaine, te gaan aantasten. Daar werd alles vernield, en alle boeken, papieren en kleederen verscheurd en op straat gesmeten, zoodat men 200 schreden ver door de snippers en lompen liep.

Omstreeks middernacht (dus vervolgt de *Courrier des Pays-Bas*) verdeelde zich de menigte.

Eene volkshoop, mede een uit *Librij-Bagnano's* glasgordijnen zamengesteld vaandel voor zich uitvoerende, trok naar het Place-Roijale. De wachthebbende officier kwam naar buiten, en vroeg wat men begeerde. De plaats-kommandant vertoonde zich insgelijks. Men hoorde niets dan verward geschreeuw: *Liberté! justice!* Men zag een soldaat uit de gelederen treden, en, met de tranen in de oogen, smeekte hij de menigte, dat zij uit een zou gaan, zeggende: *om Gods wil, gaat uit een; bespaar ons de schande van Belgisch bloed te moeten vergieten.* Deze eenvoudige woorden hadden grootere uitwerking, dan de krachtdadigste maatregel immer had kunnen doen.

Een andere troep trok de straat de l'Empereur en die van Ruijsbroeck door en hield stand voor het paleis van justitie. Op het eigen oogenblik waren alle glasruiten van de zaal des geregtshofs, onder het geroep van: *Weg met van Maanen! leve de Potter!* ingesmeten. Korten tijd daarna begaf zich de plaatskommandant naar het stadhuis, en de gendarmerie te paard begon bij detachementen de stad te doorkruissen.

Een veel talrijker volksdrom snelde naar de straat van Barlaimont tot voor het huis van den heer *de Knijff*, directeur der politie. Het huis werd overrompeld, en daar, even als bij *Libry-Bagnano*, werd alles vernield en stukkend geslagen; maar ook daar werd niets ontvreemd. Een uit het gemeen, die des directeurs-mantel wilde wegpakken, werd door het volk onder den voet getreden en de mantel in duizend stukken gescheurd.

Reeds toen namen de zamenrottingen een ernstiger en algemeener voorkomen aan. De gansche stad begon er kennis van te krijgen, de ingezetenen verlieten hunne woningen; de troepen snelden te wapen.

De eerste geweerschoten, welke gehoord werden, begonnen omstreeks één uur; maar oogenblikkelijk werd de beweging onstuimiger en bekwam dezelve eene meer beslissende houding. De menigte begaf zich hierop met een groot rumoer naar het hôtel van den minister van justitie, den heer *van Maanen*. Dit hôtel staat op het plein *du petit sablon*, tegen over de gevangenis *des petits carmes*; en toen de volksmenigte voor dit hôtel aangekomen was, scheen deszelfs woede ten top gestegen te zijn.

Weinige oogenblikken daarna gaven de opengebroken deuren aan de menigte den vrijen doortogt naar binnen het hotel, en wierp dezelve zich daar in, onder het geschreeuw van *weg met van Maanen!*

Meubelen en goederen van allerlei soort werden verbrijzeld; de gewapende magt wilde trachten de orde te herstellen, maar zij was te zwak: het volk wierp zich op de militairen, ontwapende hen, en zij werden gedwongen terug te wijken. Na deze eerste uitbarsting scheen de menigte onderling raad te houden, en stak zij daarop het hotel in den brand. Weldra vertoonde zich de rook: de menigte trad naar buiten het hotel, schaarde zich rondom hetzelve, en verklaarde, dat zij zich niet verwijderen zoude, dan nadat het gebouw tot op deszelfs grondslagen zoude afgebrand zijn. De vuurwoede nam toe: reeds was de vlam van verre zigtbaar, omstreeks te 4 uren snelden de brandspuiten aan, maar zij werden terug gedreven, en gedwongen naar het stadhuis terug te keeren. Dit groot aan de vlammen ten prooi gegeven gebouw diende dus tot verwoestingsteeken: eene groote menigte werklieden stroomde er op aan, wel nog zonder te plunderen, maar ook zonder zich te willen verwijderen.

Des nachts bevorens waren de zwaardvegers en geweerverkoopers gedwongen geworden, de in hunne winkels voorhandene geweren af te geven. Het volk verdeelde zich onderling: die genen die ten hunnent geweren bezaten, traden daarmede uit, en sommige andere geweren werden aan enkele soldaten ontweldigd, of door hen afgestaan, ten einde niet verpligt te zijn te schieten. Men heeft nabij het paleis van justitie werklieden gezien, die eenen officier omringden, hem het pistool op de keel zetteden en hem afvergden, zijn woord van eer te geven, dat hij niet bevelen zoude op het volk te schieten.

Tegen 5 uren, toen het volkomen dag werd, begon de gewapende magt zich meer te ontwikkelen; een bataillon jagers en een bataillon grenadiers verspreidden zich bij compagniën door de straten, waar de gisting het sterkst was, van tijd tot tijd schietende, maar meest in de lucht. Tegen 6 uren werd het volk eindelijk van het plein du Sablon verdreven door eenige troepen, die een pelotons-vuur openden, doch almede meest in de lucht schijnen geschoten te hebben; althans men weet slechts met eenige zekerheid van drie dooden; eenige gekwetsten zijn dadelijk weggedragen.

Dezen morgen te 8 uren, hoorde men nog hier en daar snaphaanschoten, en scheen de beweging nog verre van bedaard te zijn. Een gedeelte van het garnizoen van Vildevoorde is hier dezen morgen binnen gekomen, maar tevens zijn eene menigte landlieden naar de stad gestroomd.

Dan weldenkende ingezetenen hebben zich verstaan en vereenigd; de gewapende burgermagt staat onverwijld georganiseerd te worden; men roept ze van alle kanten op, en beschouwt haar alleen geschikt, om grooter ongelukken voor te komen. De regering heeft doen bekend maken, dat indien de geweren der schutterij in eene kaserne gedeponeerd zijn geworden, (hetwelk hier almede groot ongenoegen gegeven heeft,) zulks alleen is geweest, omdat men ondervonden had, dat ze niet behoorlijk onderhouden werden. Alle weldenkende burgers zijn nu uitgenoodigd, om zich naar de kaserne der schutterij begeven, waar eene kommissie permanent vergaderd is; zij zullen daar wapenen bekomen en zich met de hoofden der schutterij verstaan.

ANTWERPEN, *den 28 Augustus, (des avonds)*

Heden morgen vernamen wij hier met schrik uit Brussel de gebeurtenissen van den afgeloopen nacht, en de ontsteltenis was te grooter, daar men eene onbegrijpelijke menigte rijtuigen met vlugtende vreemdelingen zag aankomen. Onder de vlugtenden was ook *Librij-Bagnano*, die hier doorgepasseerd is, zich naar 's Gravenhage begevende. Op dit oogenblik echter vernemen wij, dat door de weldenkende gewapende burgers de voornaamste posten bezet zijn, dat de rust zich te Brussel begint te herstellen, en dat tot heden namiddag te 4 uren aldaar geene nieuwe rampen hebben plaats gehad; er was nog wel eenige gisting; men zag zelfs nog hoopen volks van 50 à 100 menschen door de straten dwalen, maar die zamenscholingen hadden dat dreigende niet meer. Men kan niet genoeg roemen de matiging, waarmede de militaire magt is te werk gegaan. Zonder dat had er geweldig veel bloed kunnen vergoten worden. Men heeft hoop, dat alles nu zonder verder bloedvergieten zal afloopen. Overigens is het niet tegen den Koning, niet tegen diens paleis geweest, dat het de menigte voorzien had; want aan gezegd paleis, evenmin als aan dat des Prinsen van Oranje is eenig letsel toegebragt, en het is niet gebleken, dat iemand er aan gedacht heeft, om die paleizen te beschadigen; maar tegen den minister *van Maanen* en diens beginselen is men te Brussel geweldig vergramd, en in dit gevoelen schijnt men algemeen en openlijk in de Zuidelijke provinciën te deelen.

Hier is heden den geheelen dag wel veel volk op de been geweest, grootendeels door de nieuwsgierigheid en het onophoudelijk aankomen van rijtuigen uit Brussel, (men heeft er van 40 tot 50 in het uur geteld) uitgelokt; maar er is niets onbehoorlijks voorgevallen, noch schijnt zulks te vreezen te zijn. Volgens de berigten uit Gent, Mechelen en andere plaatsen, was het daar heden ook volmaakt rustig en niets te duchten. Uit laatstgenoemde stad zijn heden voormiddag twee eskadrons huzaren uitgetrokken, om het garnizoen van Brussel te versterken.

HAARLEM *den 27 Augustus.*

Men heeft zeer bedenkelijke berigten uit Brussel ontvangen, alwaar in den laten avond van den 25sten een opstand, of liever een oproer, is uitgebroken.

Reeds voor eenige dagen, zegt men, zijn de voorteekenen van onrustige bewegingen waargenomen, en het ten tooneele voeren van het bekende zangspel *la Muette* schijnt den aanleggers gelegenheid te hebben gegeven, om het gemeen in beweging te brengen.

Verscheidene huizen, ook het hotel van justitie, zijn aangerand; sommige zijn geplunderd, en, volgens meer dan een berigt, is het den oproerlingen gelukt, om het hotel, hetwelk laatstelijk door den minister *van Maanen* bewoond is geweest, niet alleen te plunderen, maar ook te verbranden.

Wat men regt wilde, blijkt niet; men hoorde *vive la liberté! vive de Potter! vive Napoleon!* en, terwijl op sommige plaatsen het koninklijk wapen werd afgeslagen, ook *vive le Roi!*

Het schijnt, dat de troepen, in Brussel in bezetting liggende, hunnen pligt hebben betracht; doch, zoo men verzekert, heeft zich een gepensioneerd hoofdofficier, met name *Lecailles*, aan het hoofd van eenige wel gezinde burgers gesteld, ten einde het oproer te keer te gaan, en de goede orde, zonder het storten van bloed, te handhaven.

Zoo ver men kan nagaan was dan ook, volgens de laatste berigten, gisteren des namiddags de rust genoegzaam hersteld.

ARNHEM *den 28 Augustus.*

Een brief uit Brussel van den 26 dezer meldt het volgende: „De gezeten burgers doen patroeljes, om het gemeen in bedwang te houden; de stad is verlicht. Het is thans stil en morgen zal er een nog grooter aantal burgers gewapend zijn, om alle poging tot zamenrotting te keer te gaan.

„De rijtuigen van den directeur van politie heeft het gemeen voor het stadshuis verbrand.

„Als aanleiding tot het op de been brengen van het gemeen wordt opgegeven: de korting van ½ cent op de streng katoen in de spinnerijen; het duurder worden van het brood op Maandag ll., het misnoegen over het uitstellen der illuminatie en het afsteken van vuurwerk op 's Konings geboortedag enz.

„De stedelijke regering heeft de belasting op het gemaal afgeschaft.

„Er schijnen een tiental menschen omgekomen te zijn."

AMSTERDAM *den 28 Augustus, ('s morgens te 8 uren.)*

Zoo op het oogenblik ontvangt de redactie van het *Algemeen Handels-Blad*, langs officiëelen weg, het berigt, dat te Brussel het oproer gedempt en de rust geheel hersteld is.

'sGRAVENHAGE *den 26 Augustus.*

HH. MM. de Koning en de Koningin, benevens H. K. H. Mevrouw de Prinses *Marianne* worden binnen weinige dagen van het Loo in deze residentie verwacht. HH. KK. HH. de Prins *van Oranje*, Prins en Prinses *Frederik* met Hoogstderzelver dochter, benevens de drie jongen Prinsen, zonen van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, zijn alhier reeds wedergekeerd.

Gisteren avond is, in den Nederduitschen schouwburg alhier, ten tooneele gevoerd, het blijspel *Hendrik de Vierde*, enz., op het slot van hetwelk eenige dichtregelen, ter eere van Z. Maj. den Koning, werden gezongen, welke met veel toejuiching door het publiek zijn ontvangen, zoodat dezelve op nieuw verlangd en herhaald zijn geworden.

Van den 27sten. Diepo Negoro is den 8 April, met eene stoomboot, van Samarang te Batavia aangekomen. — Naar men verzekert, is het Indisch bestuur voornemens, om een talrijk leger in de vorstenlanden op de been te houden.

GRONINGEN den 29 *Augustus*.

Men heeft uit Parijs, tot den 24 ll., de volgende berigten ontvangen:

„ De minister van het publiek onderwijs, de hertog *de Broglio*, heeft, als president van den staatsraad, den Koning voorgesteld, om eene verandering in de leden van den raad te maken, als zijnde zulks in den tegenwoordigen staat van zaken noodzakelijk. Z. Maj. heeft dadelijk eene commissie benoemd, onder voorzitterschap van den heer *Benjamin Constant*, welke een onderwerp van wet nopens veranderingen in de organisatie en de attributien van den staatsraad, zal indienen.

Bij een ander besluit wordt het gevraagd ontslag van eenige staatsraden aangenomen; aan anderen hun ontslag gegeven, door te verklaren, dat zij hun regt op retraite kunnen doen gelden; anderen worden buiten werkelijken dienst gesteld, en verschillende ordonnantien ingetrokken, waarbij vele personen tot de beraadslagingen van den staatsraad waren gemagtigd.

Onder de militaren heeft insgelijks eene groote verandering plaats gegrepen, en eene menigte opperofficieren zijn van het kader van activiteit van den generalen staf geschrapt. Onder dezelve vindt men vele bekenden, als: de heeren *Donnadieu*, *de Clermont-Tonnère*, *de Croy*, *A.* en *C. de Polignac* enz. Alle deze opperofficieren op reforme gesteld, ontvangen als zoodanig traktement, mits zij in Frankrijk blijven. Alle officieren, die het land verlaten, worden beschouwd; als hun ontslag te hebben genomen, en worden als zoodanig van de controles van het leger geschrapt."

„ Men verneemt, dat de kardinaal *Fesch*, aartsbisschop van Lyon, die, als oom van *Buonaparte*, uit Frankrijk was verbannen, uit Rome zal terug komen."

„ De oudste zoon van *Lodewijk Buonaparte*, gewezen Koning van Holland, heeft, na het ontvangen der berigten, wegens het alhier in het laatst van Julij voorgevallene, uit Florence aan den redacteur van den *Courrier Français* overgemaakt 60 gouden louizen, het eenige, wat hij in dit oogenblik bezit, om onder de behoeftige familien der helden van den 27, 28 en 29 Julij te worden uitgedeeld."

„ In de kamer der pairs van gisteren is het volgende besluit genomen:

„ „ De kamer der pairs autoriseert de arrestatie van den prins *de Polignac*, welke te St. Lo heeft plaats gehad; ten opzigte van die van den heer *de Peyronnet* is het onnoodig te beraadslagen. De kamer laat zulks aan den heer zegelbewaarder over." "

„ In de kamer der Gedeputeerden heeft de heer *Casimir Perrier* als president bedankt, uit hoofde van zijne zwakke gezondheid."

„ Uit Toulon schrijft men, dat aldaar 80 millioenen aan goud en zilver uit Algiers is aangebragt; reeds is er 75 mill. ontscheept.

De generaal *Berthezène* heeft te Algiers met 15,000 man, 60,000 Bedouïnen geheel verslagen."

„ De Koning van Spanje heeft het opperbestuur der politie van het Rijk opgedragen aan den heer *Marcelino de la Torre*, een man die hem zeer gehecht is. Men zegt, dat de kapiteins generaal der meeste Spaansche provincien zullen veranderd worden."

„ Brieven uit Weenen, van den 12 dezer, melden, dat ten gevolge van eenen kabinetsraad en van eene in denzelven plaats gehad hebbende levendige discussie, Oostenrijk almede besloten heeft, om zich van alle tusschenkomst in de zaken van Frankrijk te onthouden."

— Berigten tot den 25 Augustus luiden aldus:

„ Eindelijk heeft men van Gouvernementswege eenig bepaald berigt, nopens de Algerijnsche aangelegenheden, bekend gemaakt. Een schip, den 17 uit de haven van Algiers vertrokken, is den 23 in den vroegen ochtend te Toulon aangekomen, en daarop is de navolgende depêche van den admiraal *Duperré* met den telegraaf herwaarts overgebragt: „ „ In gevolge het bevel van den luitenant-generaal des Rijks, is de driekleurige vlag van al de oorlog- en koopvaardijschepen, die onder mijn bevel staan, en ter zelver tijd van de forten en batterijen van Algiers geschen." " De admiraal heeft dit berigt den 17 geteekend, aan boord van *de Provence*, zijn vlaggeschip, *voor* Algiers. — Het blijkt dus nog niet, welk aandeel de generaal *de Bourmont* aan dezen maatregel heeft genomen."

„ De ministeriëlen vleijen zich met den eersten de tijding te zullen bekomen, dat de groote Mogendheden den tegenwoordigen stand van zaken in Frankrijk erkennen."

„ In de zitting van de Kamer der Gedeputeerden van den [illegible], is de heer *Lafitte*, in plaats van den heer *C. Perrier*, met 245 van de 256 stemmen, tot voorzitter verkozen. De heer *Labbey de Pompières* is vice-president geworden."

„ Te Nismes hebben, in den avond van den 15 Augustus, nadat *Lodewijk Filips I* op den morgen van dien dag aldaar plegtig als Koning was uitgeroepen, ernstige onlusten plaats gehad, waarbij de godsdiensthaat, die ook vroeger in die stad en den omtrek tot zulke treurige tooneelen aanleiding gegeven heeft, eene voorname rol moet hebben gespeeld. Twee ingezetenen hebben daarbij het leven verloren en verscheidene anderen zijn gekwetst geworden. De nieuw benoemde Prefekt, de heer *de Lacoste*, heeft terstond de noodige maatregelen genomen, om dit kwaad te keer te gaan, en vooral ook de ingezetenen aangemaand, om zich van alle eigene wraakneming te onthouden, daar de geregtigheid de schuldigen zoude weten aan te houden en te straffen."

„ Latere berigten uit Nismes zijn weder gunstiger. Het gemeen heeft aldaar eene ernstige poging willen aanwenden, om het gezag van het geslacht van Koning *Karel* te herstellen, en men meldt, dat de oproerigen van 1815 in tijds in hechtenis zijn genomen, naardien zij eenen algemeenen opstand hadden beraamd, waarbij men de Zwitsersche troepen, aldaar nog in bezetting liggende, zoude hebben ontwapend, en alsdan de overheden zoude hebben aangegrepen, en welligt, om het leven gebragt."

„ Ook in Alby hebben onlusten plaats gehad, doch men verzekert, dat zij insgelijks zijn gedempt."

„ In de hoofdstad bespeurt men steeds beweging onder de werklieden, doch dezelve heeft geen dreigend aanzien."

„ Het schijnt, dat men bij het terugroepen der in 1816 uit Frankrijk verbannene personen, dien maatregel nog niet meent te moeten uitstrekken tot het geslacht van wijlen Keizer *Napoleon*."

„ Het stoffelijk overschot van *Voltaire* en *Rousseau* is weder naar het Pantheon teruggebragt, en als te voren in de kelders geplaatst."

— Uit Londen, van den 24 Augustus, berigt men het volgende:

„ De generaal *Baudrand*, bijzonder gezant van den thans regerenden Franschen Koning, is den 21 dezer in deze hoofdstad aangekomen. Onmiddellijk na des generaals aankomst, heeft hij den graaf *Aberdeen*, den hertog *van Wellington* en den heer *G. Murray* bezocht. Maandag daaropvolgende heeft deze generaal met den eerst- en laatstgenoemden persoon eene conferentie gehad."

„ Uit Cowes schrijft men van den 23 dezer, dat dien morgen, even voor acht uren, de ex-koning van Frankrijk en de verdere koninklijke familie, in de gouvernements-stoomboot *de Commerce*, van daar vertrokken en des namiddags ruim drie uren, te Poole aan land gebragt zijn. De gewezen Koning van Frankrijk, de jonge hertog *van Bourdeaux* en de hertog *van Angoulême* hebben zich hierop onverwijld, in een rijtuig, naar het kasteel van Lulworth begeven, alwaar hetwelk zij, benevens hunne betrekkingen, zoo lang zullen vertoeven, tot dat de Keizer van Oostenrijk aan deze verbannen familie vrijheid zal verleend hebben, om een gedeelte van deszelfs grondgebied te doortrekken, ten einde zich in Dresden voor het tegenwoordige te vestigen."

„ Bijzondere brieven uit Lissabon van den 7 dezer, spreken van belangrijke aldaar uit Londen ontvangen berigten, betrekkelijk de zending, met welke de Markies de *St. Amaro* bij Keizer *Pedro* belast is. Uit de wijze, op welke onze Consul *Mackenzie* over deze zending sprak, scheen men te mogen besluiten, dat ons gouvernement deszelfs goedkeuring hechtte aan de volgende voorwaarden eener minnelijke schikking tusschen de beide broeders; te weten dat: 1°. Don *Miguel* zal door don *Pedro* erkend worden, als Souverein van Portugal. 2°. Portugal zal zich verbinden tot het betalen der leening van twintig millioen krusaden, door Koning *Jan* in 1824 te Londen aangegaan, en voor welke Brazilië zich bij het traktaat tot erkenning van deszelfs onafhankelijkheid, borg heeft gesteld. Portugal zal insgelijks de schuld betalen, welke gemaakt is geworden tot onderhoud van het garnizoen op het eiland Terceira en tot dat der Portugesche uitgewekenen. 3°. Het huwelijk tusschen Donna *Maria* en Don *Miguel* zal voltrokken worden, zoodra de laatstgemelde eene algemeene amnestie en eene schadevergoeding aan al de Portugezen, die de constitutionele partij gevolgd hebben, zal hebben toegestaan."

„ Te Edimburg is dezer dagen, onder voorzitting van den eersten magistraatspersoon der stad, eene talrijke vergadering van de aanzienlijkste inwoners gehouden, ten einde te beraadslagen over een voorstel, om een adres op te maken, waarin men zijne bewondering aan den dag legt „ „ over den heldenmoed, waarmede de Franschen zich tegen de verkrachting hunner regten verzet hebben," " en aan de gematigdheid, waarmede zij tot nog toe van hunne luisterrijke overwinning hebben gebruik gemaakt, den grootsten lof toezwaait. De voordragt is met de meeste geestdrift aangenomen, en de vergadering heeft besloten, om het adres aan de stedelijke regering van Parijs te doen toekomen."

Te *Groningen* bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA & de Wedw. M. VAN HEIJNINGEN BOSCH en ZOON. (*Met Autorisatie.*)